

Landlæknisembættið

Umfang reykinga – Samantekt 2015

Maí – desember 2015

Skýrsla þessi og innihald hennar er eingöngu til innanhússnota hjá því fyrirtæki, stofnun eða einstaklingi sem hana keypti. Öll opinber birting eða dreifing er óheimil án skriflegs leyfis Gallup. Starfsemi Gallup er með ISO 9001 gæðavottun. Auk þess er Gallup aðili að ESOMAR og WIN.

Allur réttur áskilinn: © Gallup.

Efnisyfirlit

Bls.

- 3 **Framkvæmdalýsing**
- 4 **Helstu niðurstöður**
- Ítarlegar niðurstöður**
- 8 **Reykir þú eða hefur þú reykt? (18-69 ára)**
- 10 - Greint eftir kyni
- 11 - Greint eftir aldri
- 12 - Greint eftir búsetu
- 13 - Greint eftir menntun
- Greint eftir fjölskyldutekjum
- 14 Þróun
- 14 Þeir sem reykja daglega
- 15 - Greint eftir kyni
- 16 - Greint eftir búsetu
- 16 Þeir sem reykja sjaldnar en daglega
- 17 Hætt(ur) að reykja
- 18 Þeir sem hafa aldrei reykt
- 19 **Tekur þú í nefið eða hefur þú tekið í nefið? (18-69 ára)**
- 20 **Notar þú eða hefur þú notað tóbak í vörina? (18-69 ára)**
- 22 - Greint eftir kyni
- 23 **Notar þú rafsígarettur eða hefur þú notað rafsígarettur? (18-69 ára)**
- 24 **Leiðbeiningar um túlkun niðurstaðna**

Framkvæmdalýsing

Lýsing á rannsókn

Unnið fyrir	Landlækniseimbættið - Samantekt tveggja kannana 2015
Markmið	Að kanna umfang reykinga, notkun tóbaks og rafretta og þróun frá fyrri mælingum.
Framkvæmdatími	Mái til desember 2015
Aðferð	Netkönnun
Úrtak	Úrtök úr þjóðskrá, 18-69 ára af öllu landinu
Verknúmer	4025614

Stærð úrtaks og svörun	Fjöldi svarenda	Þátttökuhlutfall
Könnun 1 (maí)	1333	49,3%
Könnun 2 (nóv.-des.)	1605	62,9%
Alls	2938	

Vigtun

Gögn rannsóknarinnar eru vigtuð til þess að úrtak endurspegli þýði með tilliti til kyns, aldurs og búsetu. Fjöldatölur í skýrslunni eru því námundaðar að næstu heilu tölu, en hlutföll og meðaltöl miðast við fjöldatöluna eins og hún væri með aukastöfum. Misræmi getur því verið á samanlögðum fjölda einstaklinga í greiningum og í tíðnitöflum.

Hlutfall svarenda fyrir vigtun:

Kyn:	
Karlar	62,1%
Konur	37,9%
Aldur:	
18-24 ára	7,5%
25-34 ára	15,2%
35-44 ára	18,8%
45-54 ára	22,5%
55 ára eða eldri	36,0%
Búseta:	
Höfuðborgarsvæðið	62,3%
Landsbyggðin	37,7%

Hlutfall svarenda eftir vigtun:

Kyn:	
Karlar	50,3%
Konur	49,7%
Aldur:	
18-24 ára	15,0%
25-34 ára	19,2%
35-44 ára	18,9%
45-54 ára	19,3%
55 ára eða eldri	27,6%
Búseta:	
Höfuðborgarsvæðið	64,5%
Landsbyggðin	35,5%

Reykjavík, 1. febrúar 2016

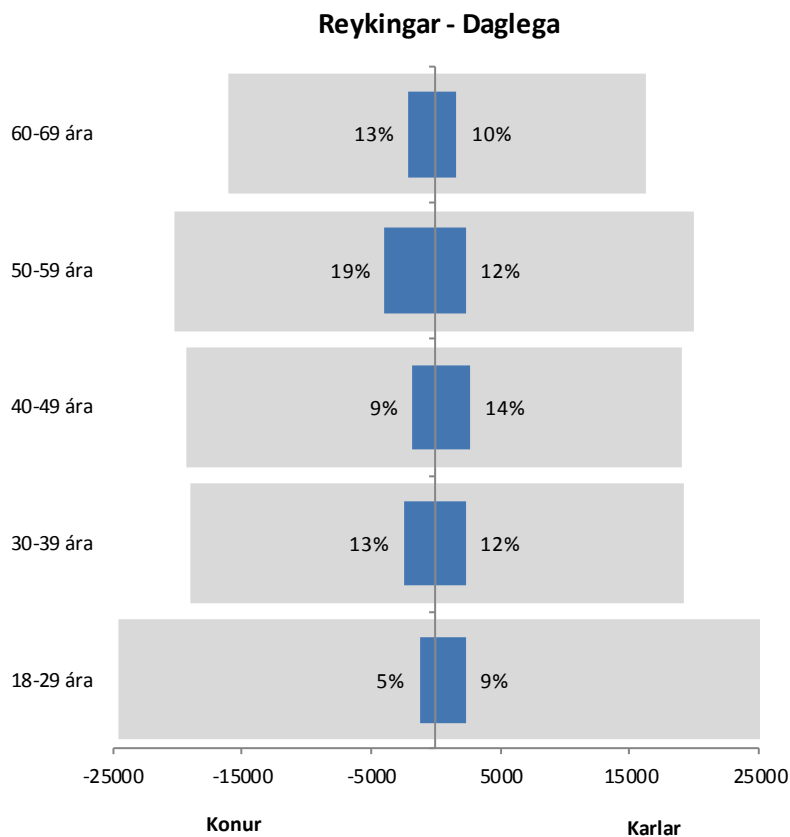
Bestu þakkir fyrir gott samstarf,

Þórhallur Ólafsson
Berglind Aradóttir

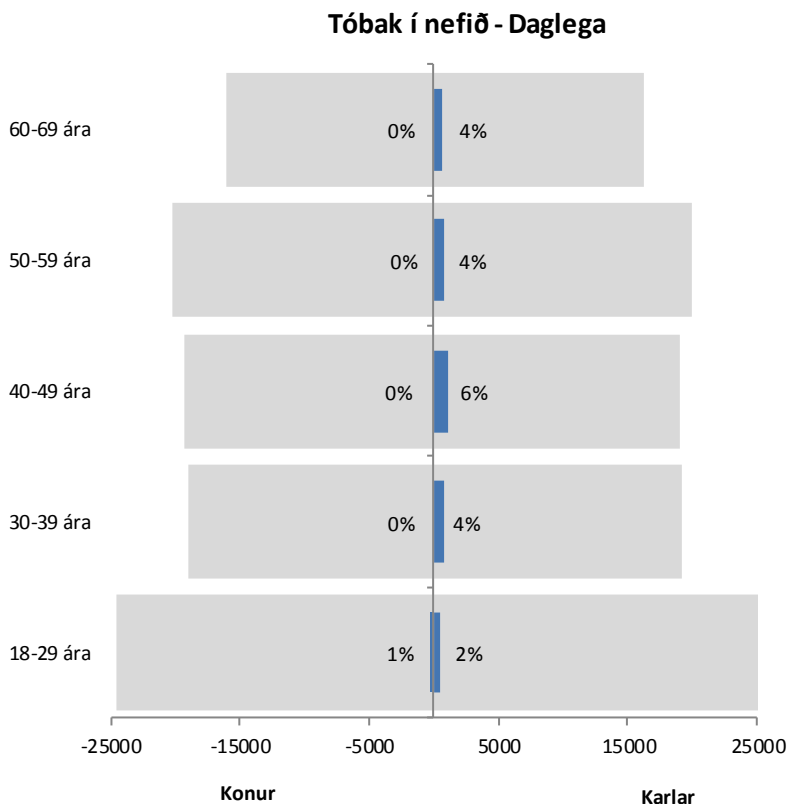

Helstu niðurstöður

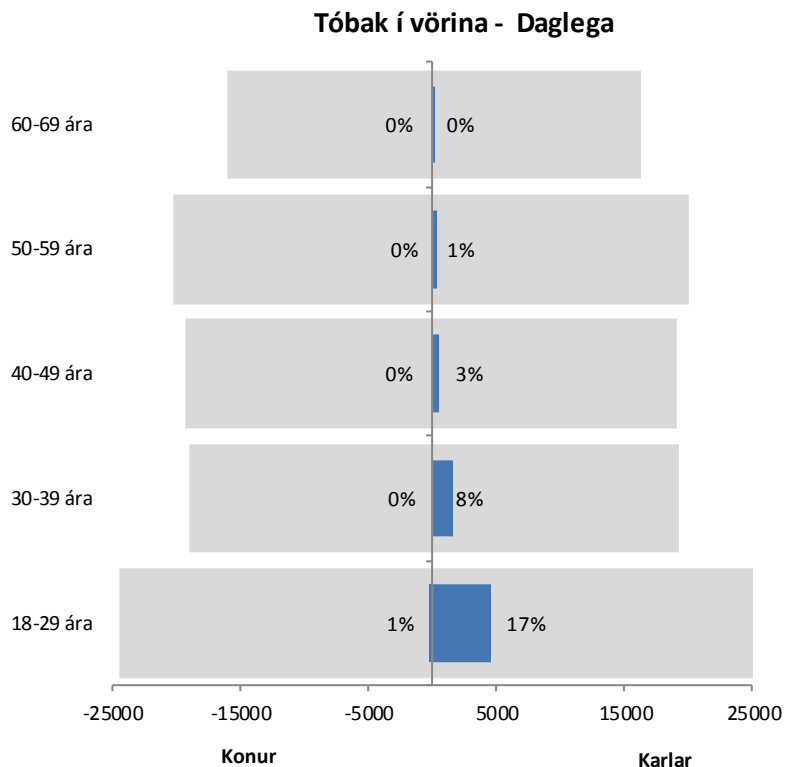
Reykir þú eða hefur þú reykt? - Þeir sem reykja daglega (Greint eftir kyni og aldri)

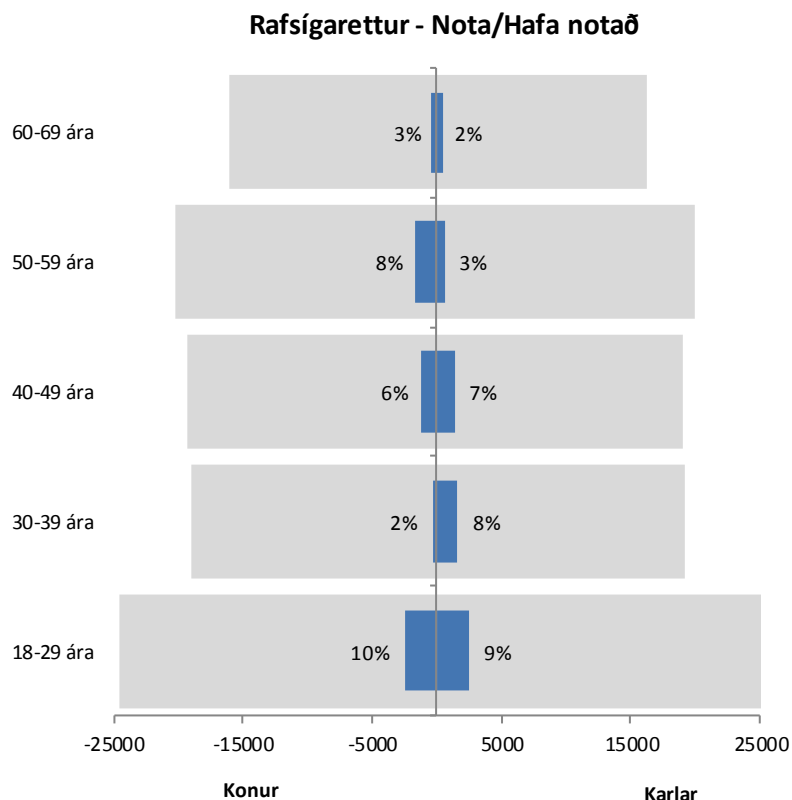
Tekur þú í nafið eða hefur þú tekið í nafið? - Þeir sem taka í nafið daglega (Greint eftir kyni og aldri)

Notar þú eða hefur þú notað tóbak í vörina? - Þeir sem nota tóbak í vörina daglega (Greint eftir kyni og aldri)

Notar þú rafsígarettur eða hefur þú notað rafsígarettur? - Þeir sem nota/hafa notað (Greint eftir kyni og aldri)

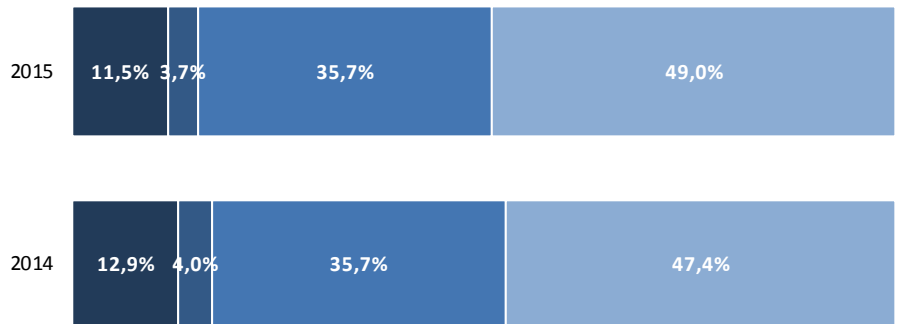

Ítarlegar niðurstöður

Reykir þú eða hefur þú reykt? (18-69 ára)

	Fjöldi	%	+/-
Reykja daglega	334	11,5	1,2
Reykja sjaldnar en daglega	107	3,7	0,7
Hætt(ur) að reykja	1.037	35,7	1,7
Hafa aldrei reykt	1.422	49,0	1,8
Fjöldi svara	2.900	100,0	
Tóku afstöðu	2.900	98,7	
Tóku ekki afstöðu	38	1,3	
Fjöldi svarenda	2.938	100,0	

Þróun

■ Reykja daglega ■ Reykja sjaldnar en daglega ■ Hætt(ur) að reykja ■ Hafa aldrei reykt

	Fjöldi	Reykja daglega	Reykja sjaldnar en daglega	Hætt(ur) að reykja	Hafa aldrei reykt	Þróun - Reykja daglega
Heild	2.900	12%	4%	36%	49%	-1,4
Kyn						
Karlar	1.460	11%	4%	37%	48%	-1,2
Konur	1.440	12%	3%	35%	50%	-1,5
Aldur *						
18-29 ára	648	7%	4%	20%	70%	-3,8 *
30-39 ára	620	13%	5%	28%	55%	-1,0
40-49 ára	541	12%	3%	31%	54%	-2,8
50-59 ára	558	16%	4%	49%	32%	1,1
60-69 ára	533	12%	3%	55%	30%	-0,2
Búseta						
Höfuðborgarsvæðið	1.873	11%	4%	36%	49%	-1,3
Landsbyggðin	1.027	12%	4%	36%	48%	-1,5
Menntun *						
Grunnskólapróf	830	19%	2%	41%	38%	-2,0
Framhaldsskólapróf	1.036	10%	4%	36%	50%	-0,5
Háskólapróf	913	7%	3%	29%	61%	-0,7
Fjölskyldutekjur *						
Lægri en 400 þúsund	413	19%	3%	35%	43%	0,3
400 til 549 þúsund	290	14%	4%	40%	43%	-0,2
550 til 799 þúsund	467	10%	3%	37%	50%	-3,2
800 til 999 þúsund	369	10%	3%	35%	52%	-3,2
Milljón eða hærri	613	8%	3%	35%	54%	-1,0

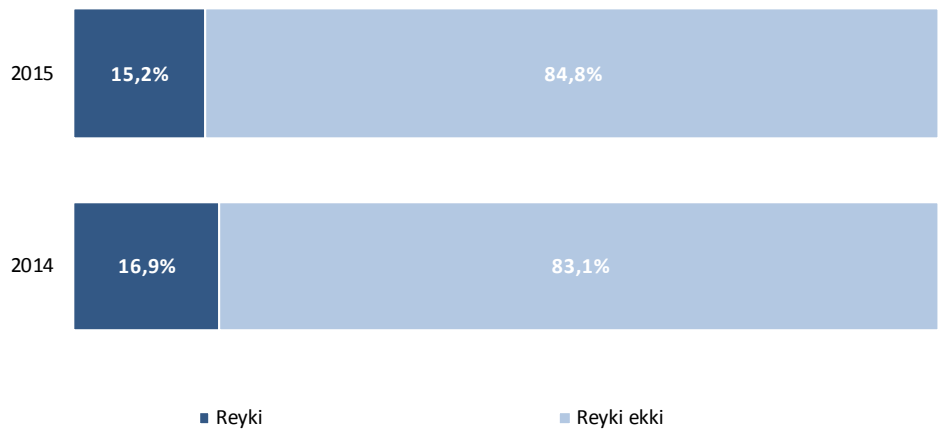
* Marktækur munur

Grænar tölur eru hærri en efri vikmörk fyrir heildina en rauðar tölur eru lægri en neðri vikm

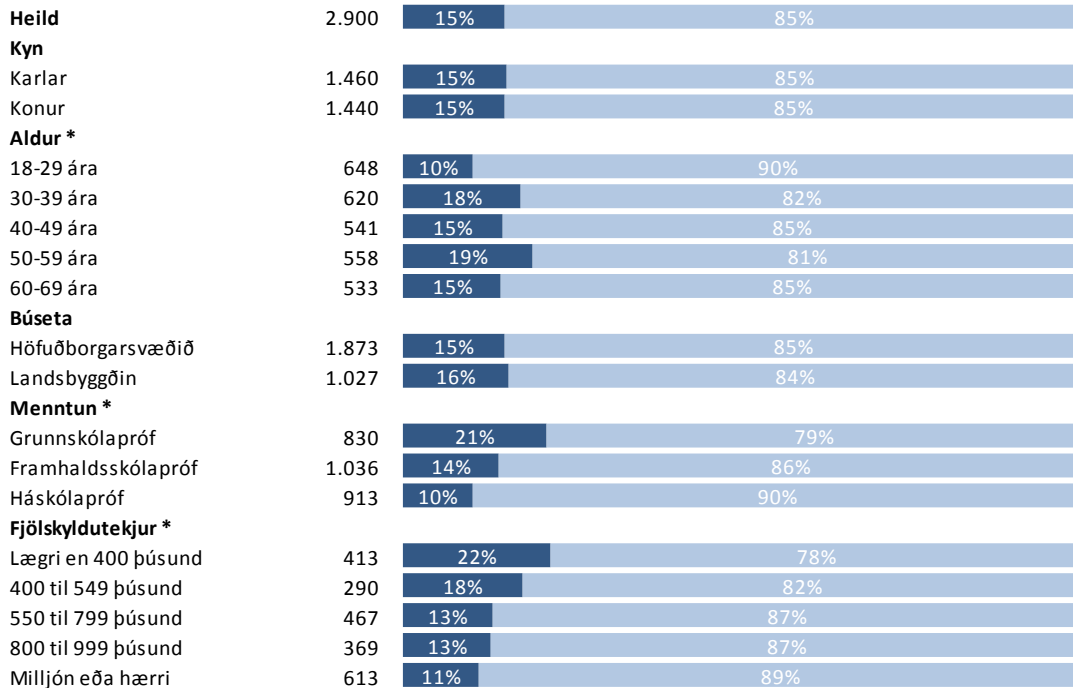
Reykir þú eða hefur reykt? (Já eða nei - 18-69 ára)

	Fjöldi	%	+/-
Reyki	441	15,2	1,3
Reyki ekki	2.459	84,8	1,3
Fjöldi svara	2.900	100,0	
Tóku afstöðu	2.900	98,7	
Tóku ekki afstöðu	38	1,3	
Fjöldi svarenda	2.938	100,0	

Þróun

Fjöldi

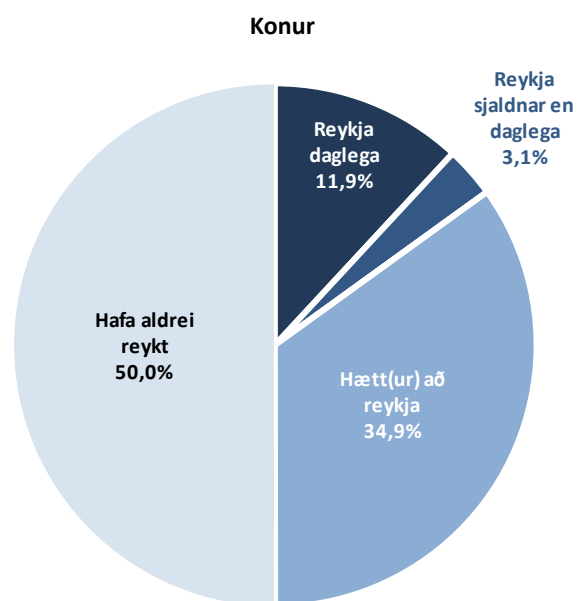
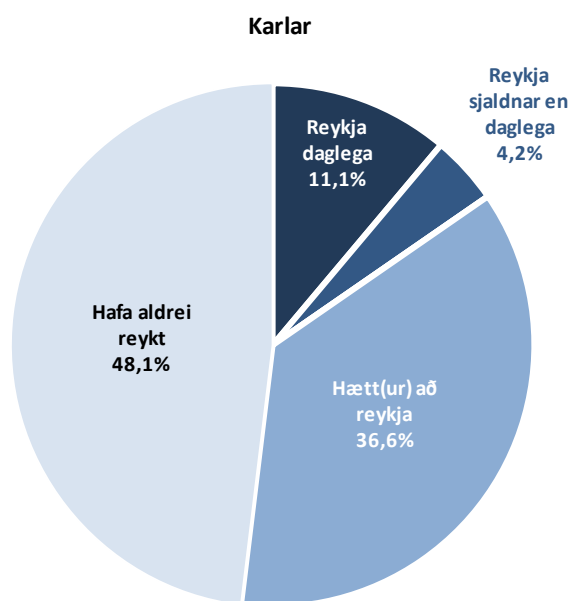
Þróun - Reyki

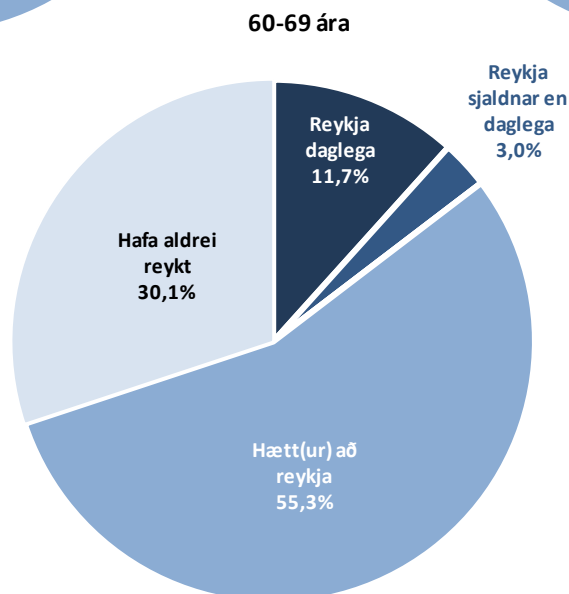
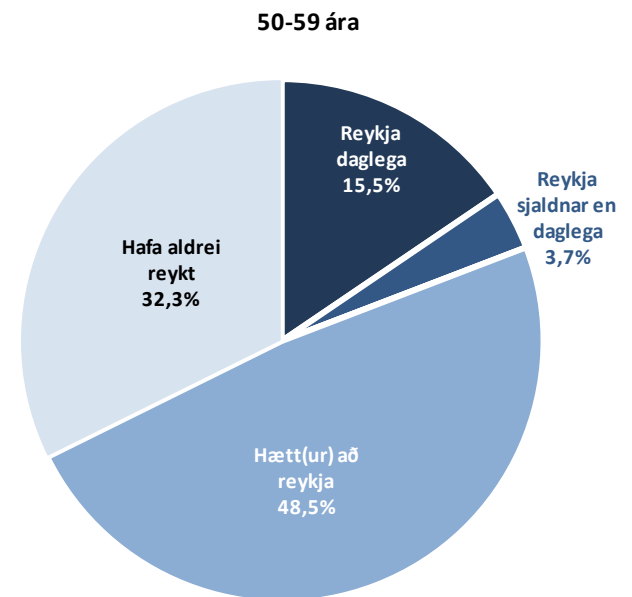
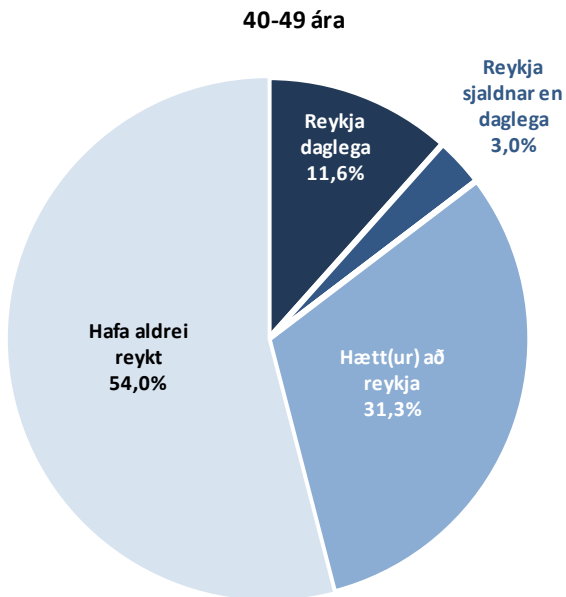
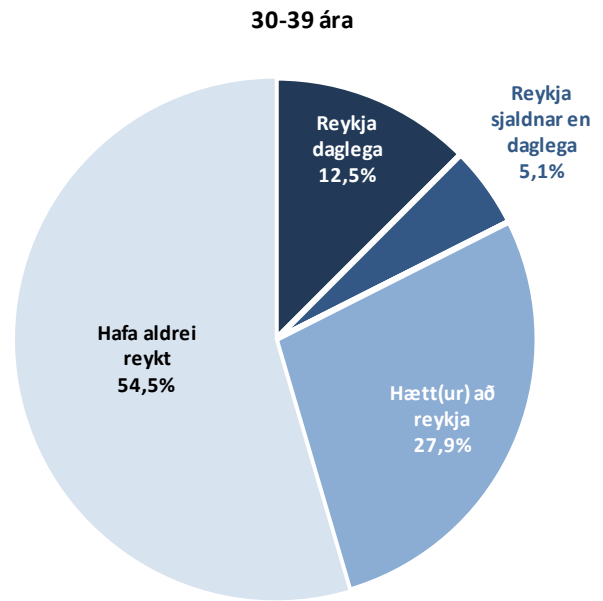
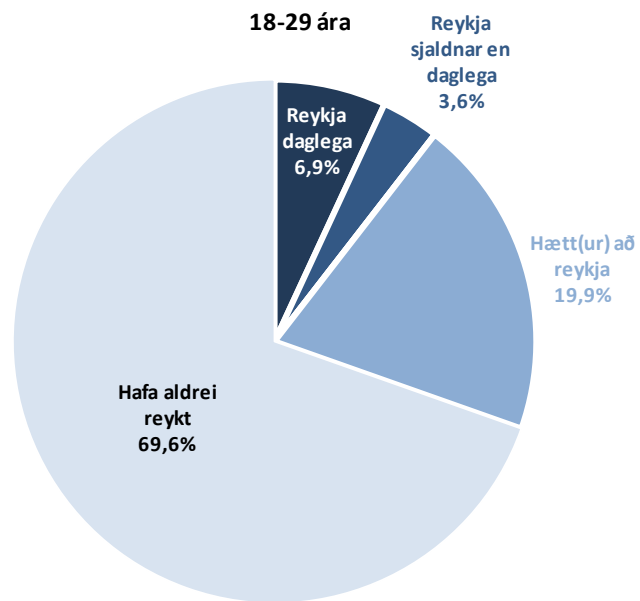
■ Reyki

■ Reyki ekki

Reykir þú eða hefur þú reykt? (18 - 69 ára, greint eftir kyni)

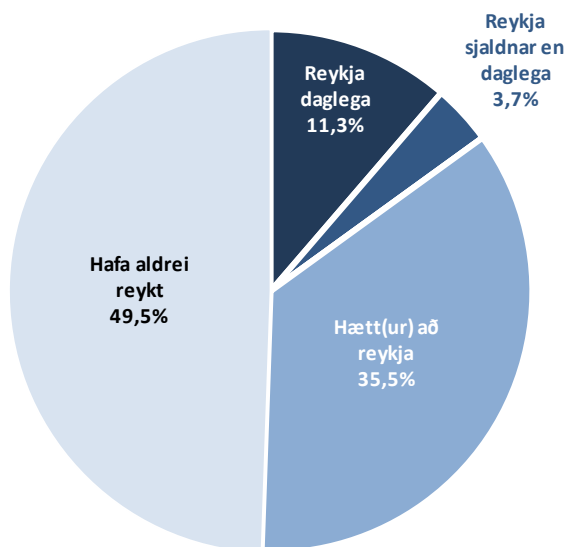

Reykir þú eða hefur þú reykt? (18 - 69 ára, greint eftir aldri)

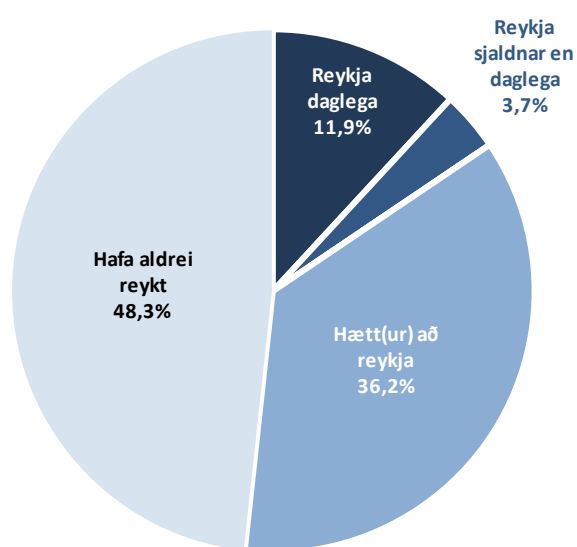

Reykir þú eða hefur þú reykt? (18 - 69 ára, greint eftir búsetu)

Höfuðborgarsvæðið

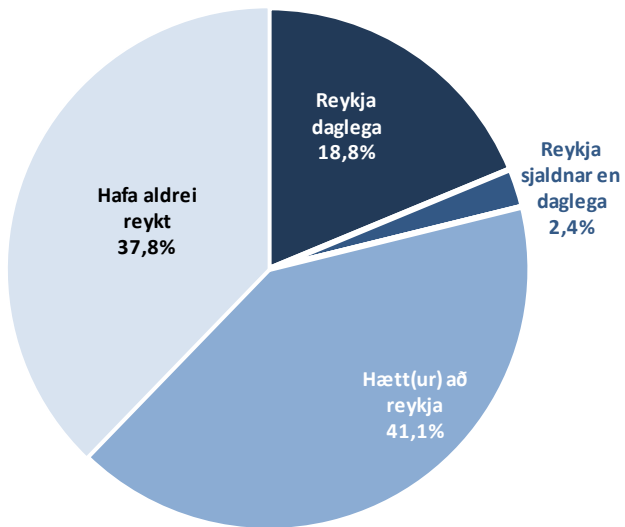

Landsbyggðin

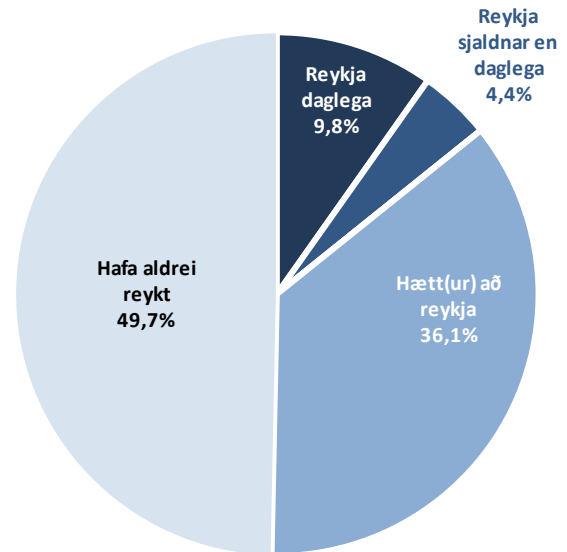

Reykir þú eða hefur þú reykt? (18 - 69 ára, greint eftir menntun)

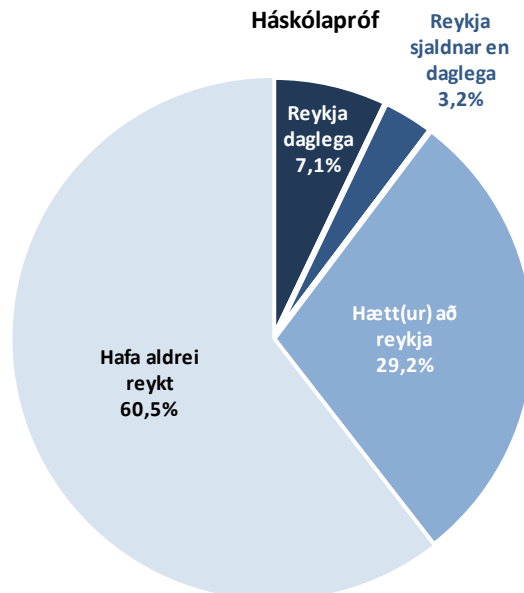
Grunnskólapróf

Framhaldsskólapróf

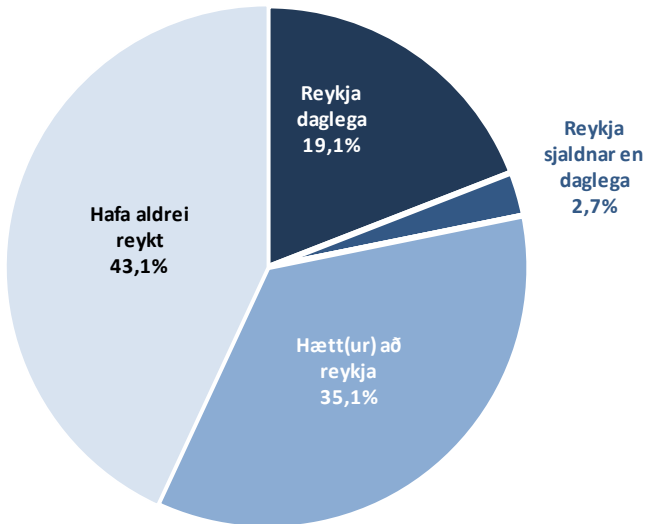

Háskólapróf

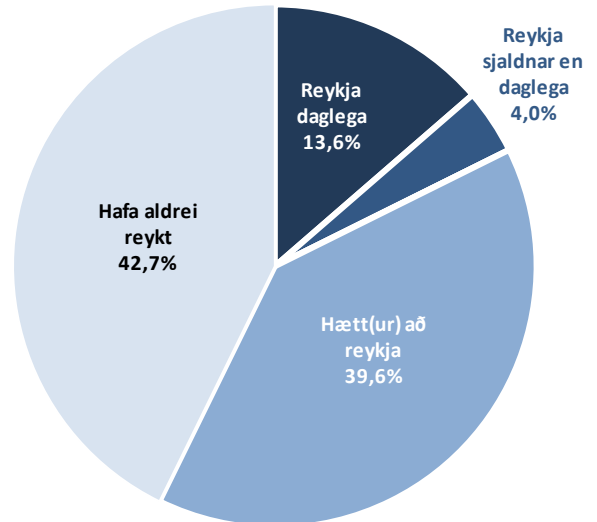

Reykir þú eða hefur þú reykt? (18 - 69 ára, greint eftir fjölskyldutekjum)

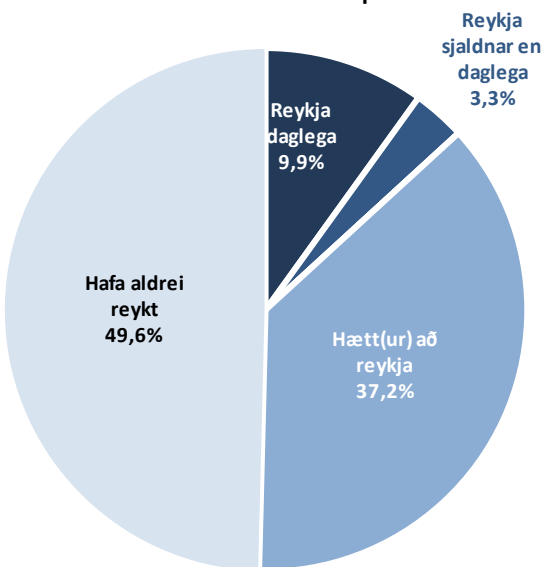
Lægri en 400 þúsund

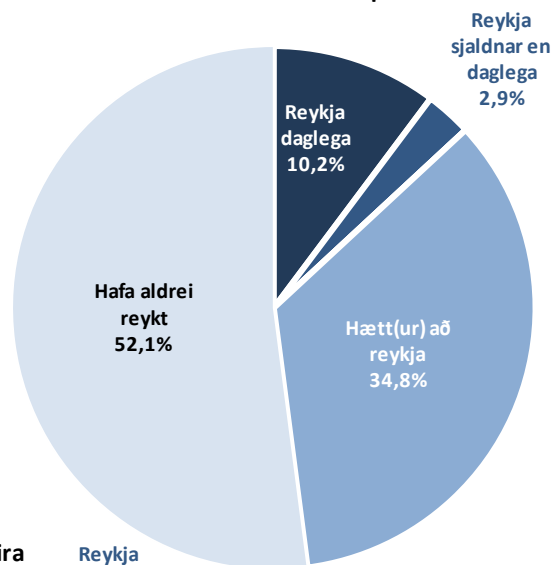
400 til 549 þúsund

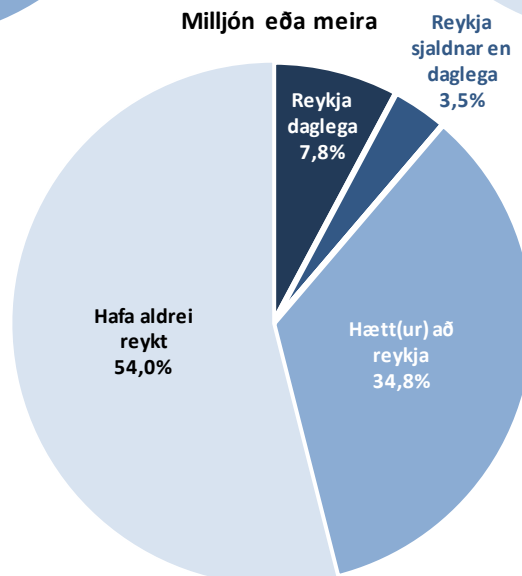
550 til 799 þúsund

800 til 999 þúsund

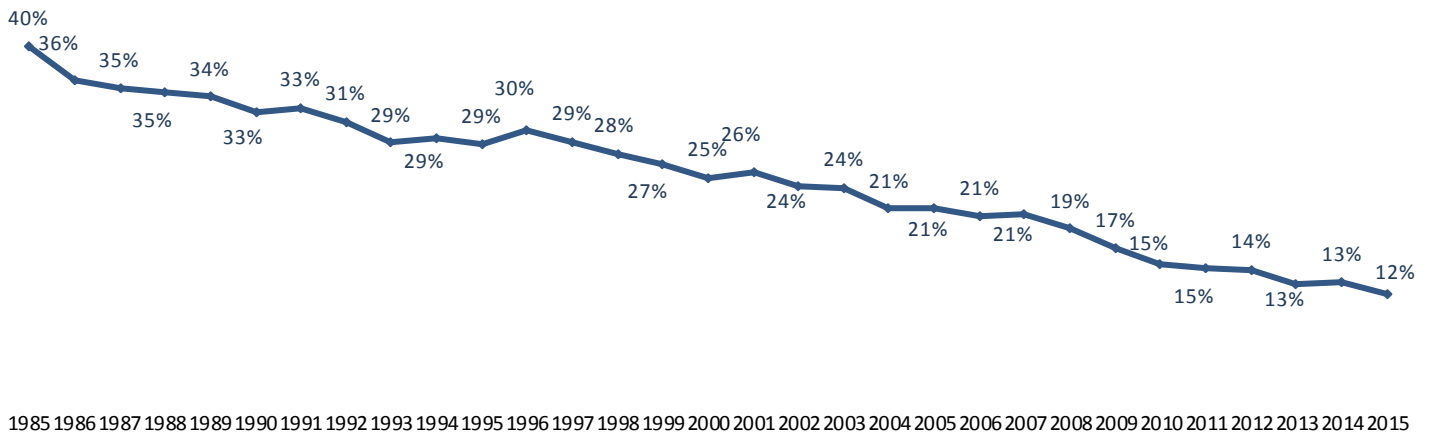

Milljón eða meira

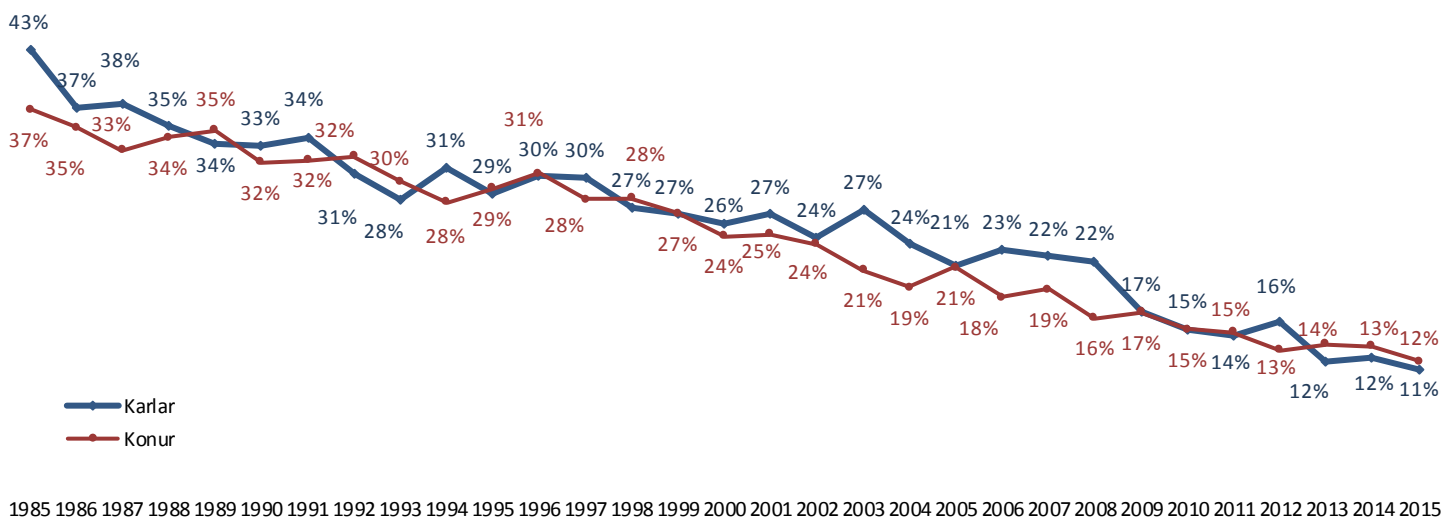
Reykir þú eða hefur þú reykt? Þeir sem reykja daglega (18 - 69 ára)

Þróun

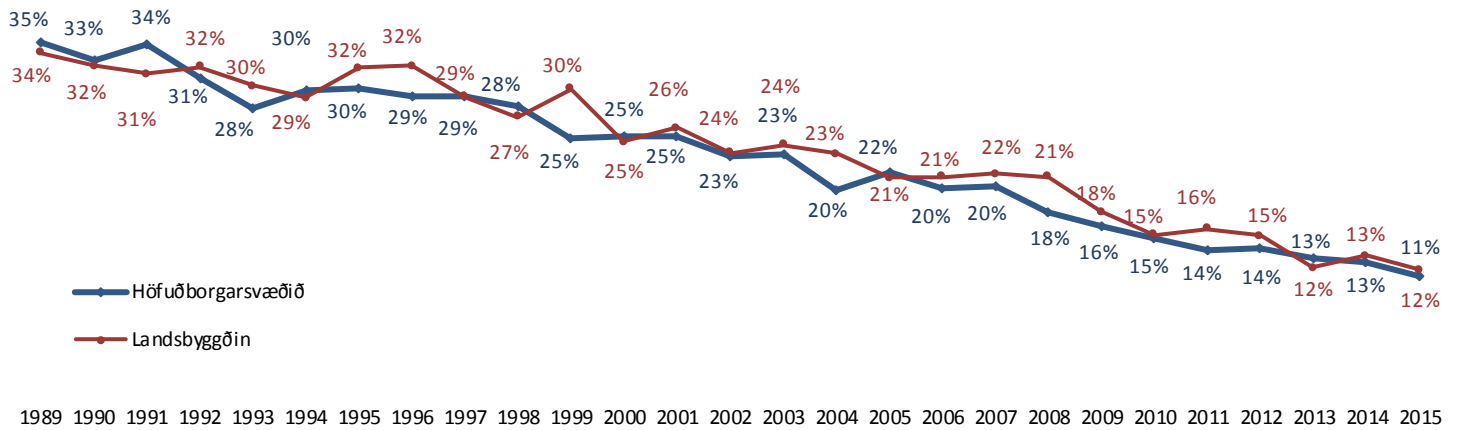
Þróun er sýnd á kvarðanum 0-50%

Þróun - Greint eftir kyni

Reykir þú eða hefur þú reykt? Þeir sem reykja daglega (18 - 69 ára)

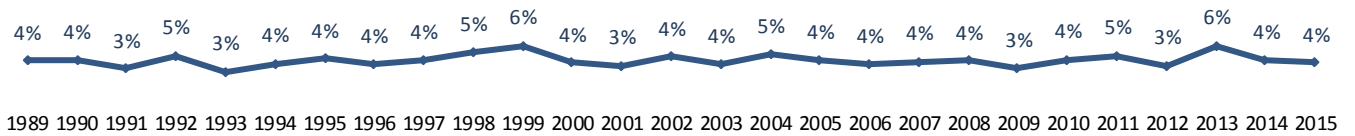
Þróun - Greint eftir búsetu

Þróun er sýnd á kvarðanum 0-50%

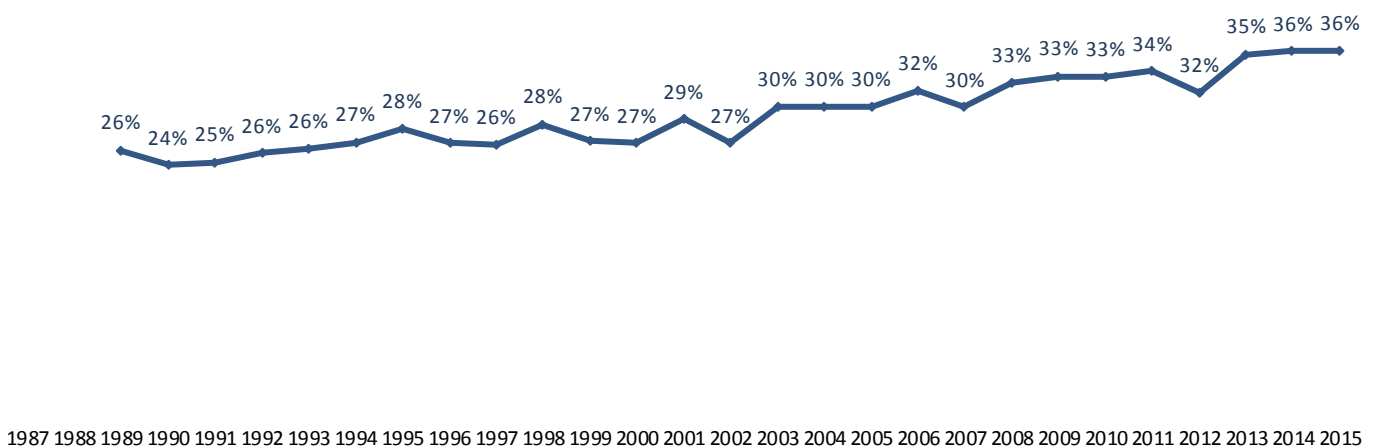
Reykir þú eða hefur þú reykt? (18 - 69 ára)

Þeir sem reykja sjaldnar en daglega

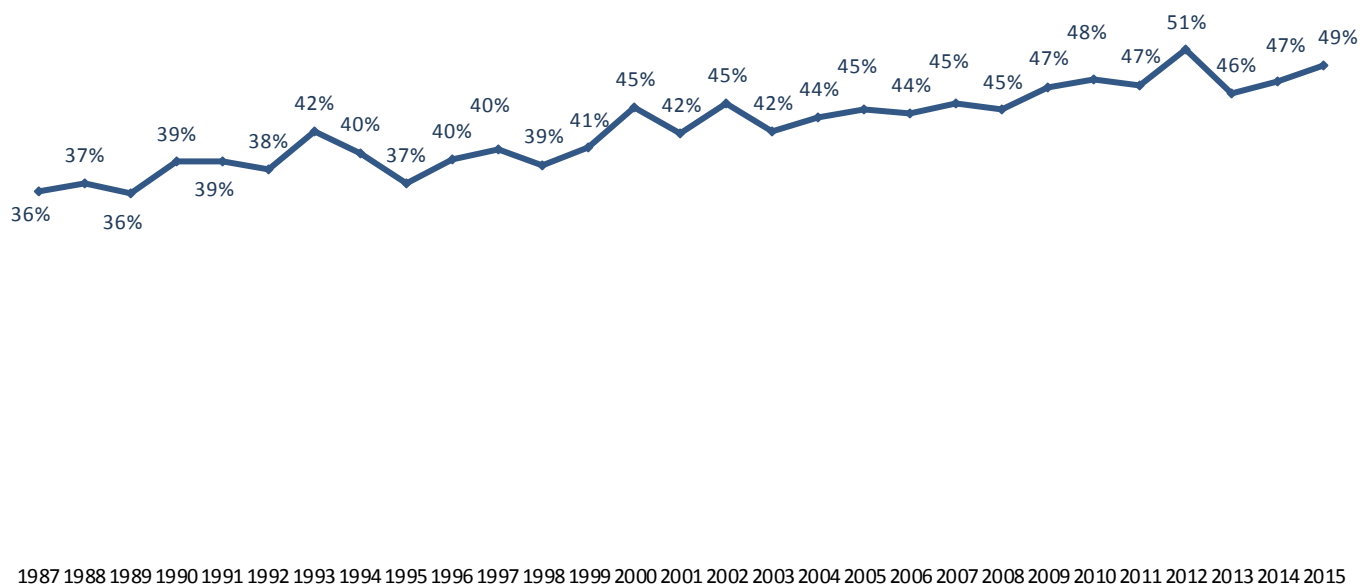
Þróun er sýnd á kvarðanum 0-50%

Hætt(ur) að reykja

Reykir þú eða hefur þú reykt? (18 - 69 ára)

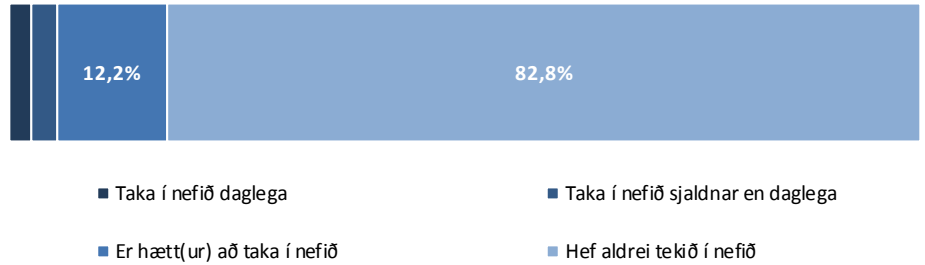
Þeir sem hafa aldrei reykt

Þróun er sýnd á kvarðanum 0-50%

Tekur þú í nefið eða hefur þú tekið í nefið? (18-69 ára)

	Fjöldi	%	+/-
Taka í nefið daglega	31	2,3	0,8
Taka í nefið sjaldnar en daglega	36	2,8	0,9
Er hætt(ur) að taka í nefið	160	12,2	1,8
Hef aldrei tekið í nefið	1.091	82,8	2,0
Fjöldi svara	1.319	100,0	
Tóku afstöðu	1.319	98,9	
Tóku ekki afstöðu	14	1,1	
Fjöldi aðspurðra	1.333	100,0	
Spurðir	1.333	45,4	
Ekki spurðir	1.605	54,6	
Fjöldi svarenda	2.938	100,0	

Þessi spurning var í könnuninni í maí '15

	Fjöldi	Taka í nefið daglega	Taka í nefið sjaldnar en daglega	Er hætt(ur) að taka í nefið	Hef aldrei tekið í nefið
Heild	1.319	2%	3%	12%	83%
Kyn *					
Karlar	796	4%	4%	17%	75%
Konur	523	0%	0%	5%	94%
Aldur *					
18-29 ára	310	2%	5%	20%	73%
30-39 ára	271	2%	5%	16%	77%
40-49 ára	253	3%	1%	12%	83%
50-59 ára	260	2%	1%	5%	92%
60-69 ára	224	2%	1%	5%	93%
Búseta *					
Höfuðborgarsvæðið	827	1%	3%	10%	86%
Landsbyggðin	492	4%	2%	16%	77%
Menntun					
Grunnskólapróf	428	3%	4%	13%	81%
Framhaldsskólapróf	463	3%	3%	13%	82%
Háskólapróf	381	1%	2%	9%	89%
Fjölskyldutekjur *					
Lægi en 400 þúsund	170	1%	1%	14%	85%
400 til 549 þúsund	136	2%	3%	16%	80%
550 til 799 þúsund	201	3%	3%	13%	82%
800 til 999 þúsund	175	5%	3%	17%	75%
Milljón eða hærri	266	2%	3%	8%	87%

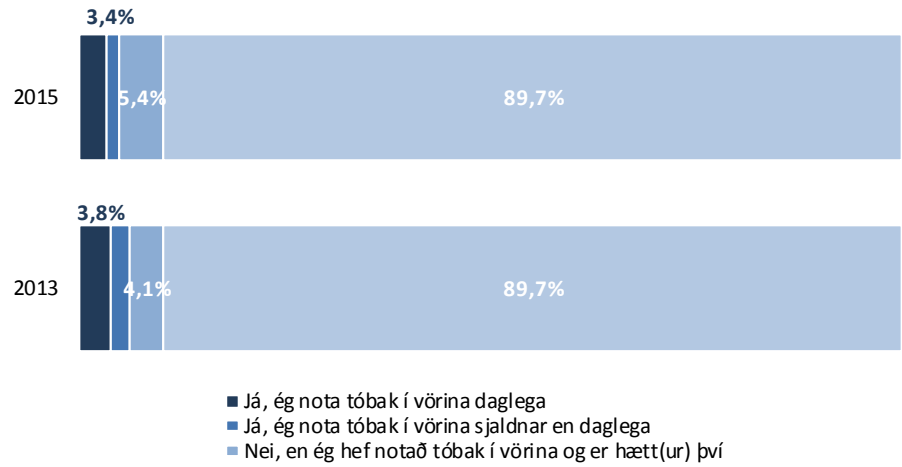
* Marktækur munur

Grænar tölur eru hærri en efri vikmörk fyrir heildina en rauðar tölur eru lægri en neðri vikm. fyrir heildina

Notar þú eða hefur þú notað tóbak í vörina? (18-69 ára)

	Fjöldi	%	+/-
Já, ég nota tóbak í vörina daglega	98	3,4	0,7
Já, ég nota tóbak í vörina sjaldnar en daglega	43	1,5	0,4
Nei, en ég hef notað tóbak í vörina og er hætt(ur) því	156	5,4	0,8
Nei, ég hef aldrei notað tóbak í vörina	2.588	89,7	1,1
Fjöldi svara	2.885	100,0	
Tóku afstöðu	2.885	98,2	
Tóku ekki afstöðu	53	1,8	
Fjöldi svarenda	2.938	100,0	

Þróun

Heild

Kyn *

Karlar

Konur

Aldur *

18-29 ára

30-39 ára

40-49 ára

50-59 ára

60-69 ára

Búseta

Höfuðborgarsvæðið

Landsbyggðin

Menntun *

Grunnskólapróf

Framhaldsskólapróf

Háskólapróf

Fjölskyldutekjur

Lægri en 400 þúsund

400 til 549 þúsund

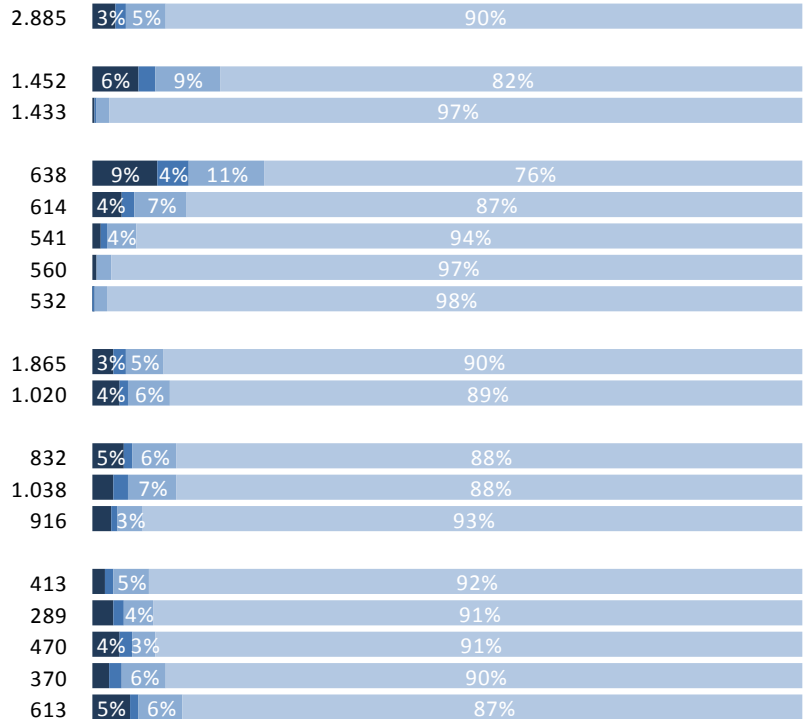
550 til 799 þúsund

800 til 999 þúsund

Milljón eða hærri

* Marktækur munur

Fjöldi

■ Já, ég nota tóbak í vörina daglega

■ Já, ég nota tóbak í vörina sjaldnar en daglega

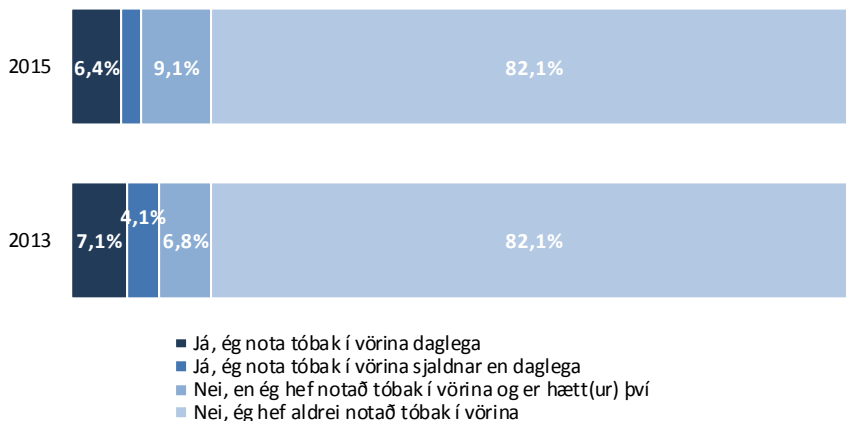
■ Nei, en ég hef notað tóbak í vörina og er hætt(ur) því

■ Nei, ég hef aldrei notað tóbak í vörina

Notar þú tóbak í vörina eða hefur þú notað tóbak í vörina? (Karlar, 18-69 ára)

	Fjöldi	%	+/-
Já, ég nota tóbak í vörina daglega	94	6,4	1,3
Já, ég nota tóbak í vörina sjaldnar en daglega	35	2,4	0,8
Nei, en ég hef notað tóbak í vörina og er hætt(ur) því	132	9,1	1,5
Nei, ég hef aldrei notað tóbak í vörina	1.192	82,1	2,0
Fjöldi svara	1.452	100,0	
Tóku afstöðu	1.452	98,3	
Tóku ekki afstöðu	26	1,7	
Fjöldi aðspurðra	1.478	100,0	
Spurðir	1.478	50,3	
Ekki spurðir	1.460	49,7	
Fjöldi svarenda	2.938	100,0	

Þróun

- Já, ég nota tóbak í vörina daglega
- Já, ég nota tóbak í vörina sjaldnar en daglega
- Nei, en ég hef notað tóbak í vörina og er hætt(ur) því
- Nei, ég hef aldrei notað tóbak í vörina

Heild

Aldur *

18-29 ára

30-39 ára

40-49 ára

50-59 ára

60-69 ára

Búseta

Höfuðborgarsvæðið

Landsbyggðin

Menntun

Grunnskólapróf

Framhaldsskólapróf

Háskólapróf

Fjölskyldutekjur

Lægrí en 400 þúsund

400 til 549 þúsund

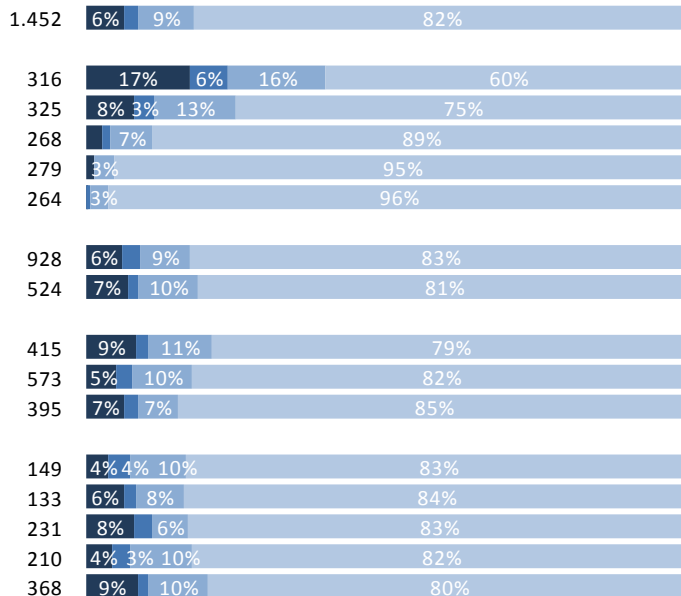
550 til 799 þúsund

800 til 999 þúsund

Milljón eða hærri

* Marktækur munur

Fjöldi

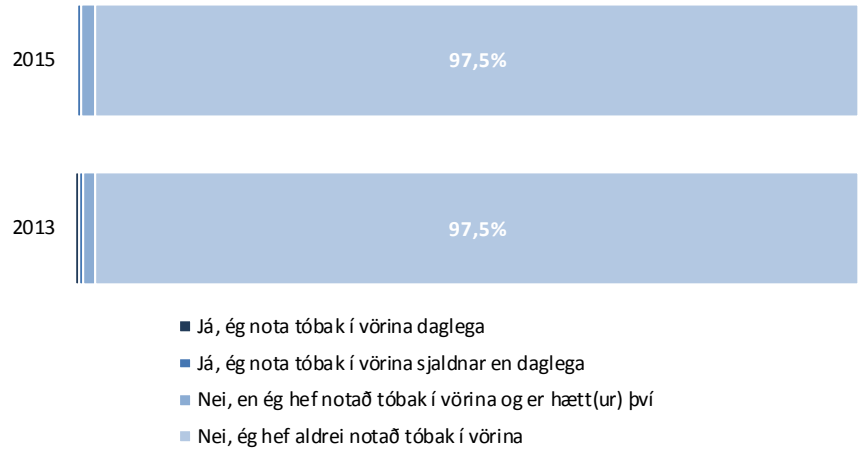
- Já, ég nota tóbak í vörina daglega
- Já, ég nota tóbak í vörina sjaldnar en daglega
- Nei, en ég hef notað tóbak í vörina og er hætt(ur) því
- Nei, ég hef aldrei notað tóbak í vörina

Notar þú tóbak í vörina eða hefur þú notað tóbak í vörina? (Konur, 18-69 ára)

	Fjöldi	%	+/-
Já, ég nota tóbak í vörina daglega	4	0,3	0,3
Já, ég nota tóbak í vörina sjaldnar en daglega	8	0,5	0,4
Nei, en ég hef notað tóbak í vörina og er hætt(ur) því	25	1,7	0,7
Nei, ég hef aldrei notað tóbak í vörina	1.396	97,5	0,8
Fjöldi svara	1.433	100,0	
Tóku afstöðu	1.433	98,1	
Tóku ekki afstöðu	27	1,9	
Fjöldi aðspurðra	1.460	100,0	
Spurðir	1.460	49,7	
Ekki spurðir	1.478	50,3	
Fjöldi svarenda	2.938	100,0	

Vegna einsleitni í dreifingusvara eru greiningar ekki sýndar.

Þróun

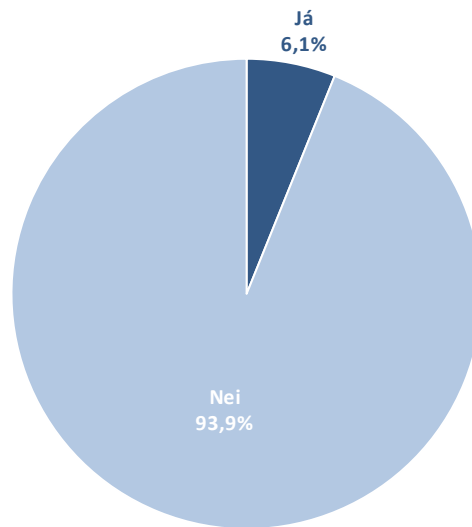

- Já, ég nota tóbak í vörina daglega
- Já, ég nota tóbak í vörina sjaldnar en daglega
- Nei, en ég hef notað tóbak í vörina og er hætt(ur) því
- Nei, ég hef aldrei notað tóbak í vörina

Notar þú rafsígarettur eða hefur þú notað rafsígarettur? (18-69 ára)

	Fjöldi	%	+/-
Já	80	6,1	1,3
Nei	1.228	93,9	1,3
Fjöldi svara	1.308	100,0	
Tóku afstöðu	1.308	98,1	
Tóku ekki afstöðu	26	1,9	
Fjöldi aðspurðra	1.333	100,0	
Spurðir	1.333	45,4	
Ekki spurðir	1.605	54,6	
Fjöldi svarenda	2.938	100,0	

Þessi spurning var í könnuninni í maí'15

Heild

Kyn

Karlar

Konur

Aldur *

18-29 ára

30-39 ára

40-49 ára

50-59 ára

60-69 ára

Búseta

Höfuðborgarsvæðið

Landsbyggðin

Menntun *

Grunnskólapróf

Framhaldsskólapróf

Háskólapróf

Fjölskyldutekjur *

Lægri en 400 þúsund

400 til 549 þúsund

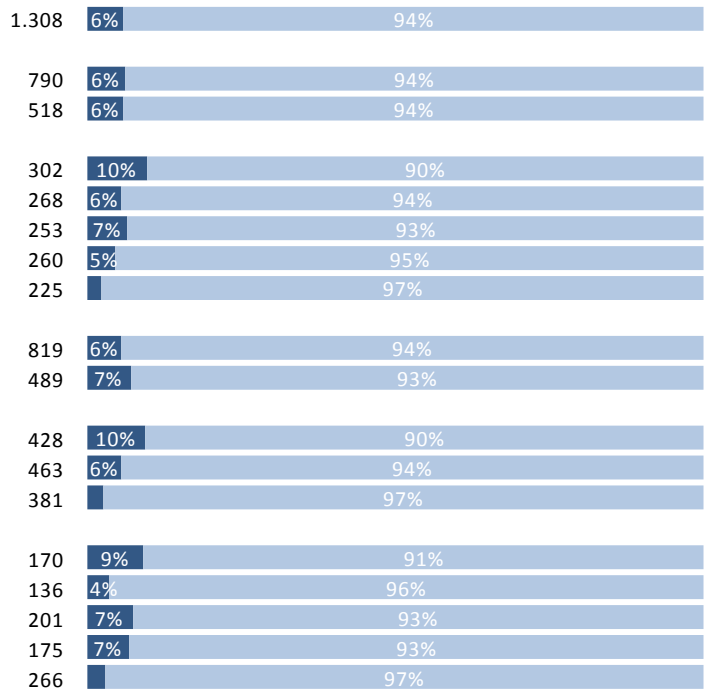
550 til 799 þúsund

800 til 999 þúsund

Milljón eða hærri

* Marktækur munur

Fjöldi

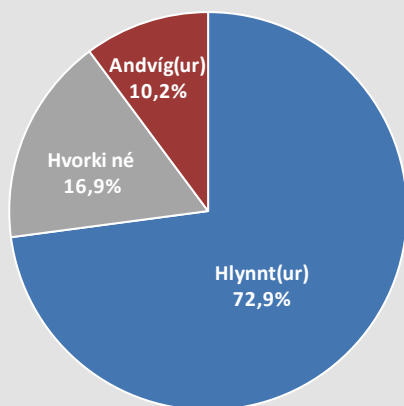
■ Já

■ Nei

Leiðbeiningar um túlkun niðurstaðna

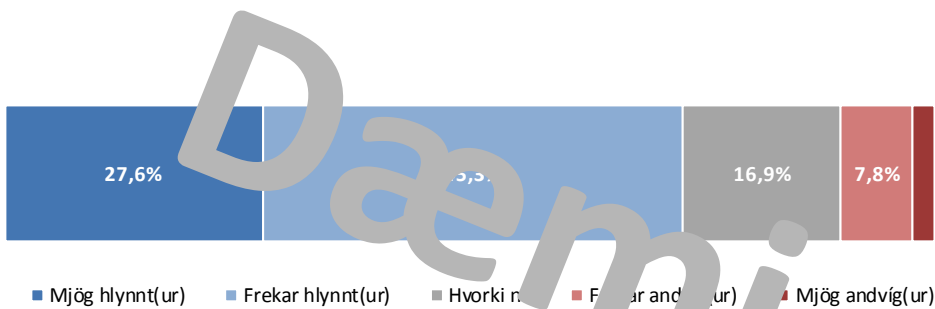
Ertu hlynnt(ur) eða andvíg(ur) ...?

	Fjöldi	%	+/-
Mjög hlynnt(ur) (5)	217	27,6	3,1
Frekar hlynnt(ur) (4)	356	45,3	3,5
Hvorki né (3)	133	16,9	2,6
Frekar andvíg(ur) (2)	61	7,8	1,9
Mjög andvíg(ur) (1)	19	2,4	1,1
Hlynnt(ur)	72,9	3,1	
Hvorki né	16,9	2,6	
Andvíg(ur)	10,2	2,1	
Fjöldi svara	786	100,0	
Tóku afstöðu	786	69,2	
Tóku ekki afstöðu	350	30,8	
Fjöldi aðspurðra	1.136	100,0	
Spurðir	1.136	95,8	
Ekki spurðir	50	4,2	
Fjöldi svarenda	1.186	100,0	
Meðaltal (1-5)	3,9		
Vikmörk ±	0,1		

Í **tíðnitöflu** má sjá hvernig svör þátttakenda dreifast á ólíka svarkosti. Þar má einnig sjá hversu margir tóku afstöðu til spurningarinnar og hversu margir voru spurðir. Í töflunni hér fyrir ofan má sjá að tæplega 28% þátttakenda eru mjög hlynnt því sem spurt var um og ríflega 45% frekar hlynnt. Ef teknir eru saman þeir sem segjast frekar og mjög hlynntir má sjá að í heildina eru tæplega 73% hlynnt málefningu. Vekja ber athygli á að hátt hlutfall aðspurðra, eða 30,8%, tók ekki afstöðu til spurningarinnar og er talan því rauðlituð því til áherslu.

Meðaltal er reiknað með því að leggja saman margfeldi af vægi svars og fjölda sem velja það svar og deila upp í summuna með heildarfjölda svara. Í töflunni hér fyrir ofan reiknast meðaltal skv. eftirfarandi formúlu: [Mjög hlynnt(ur) (fj. x 5) + frekar hlynnt(ur) (fj. x 4) + hvorki né (fj. x 3) + frekar andvíg(ur) (fj. x 2) + mjög andvíg(ur) (fj. x 1)] / Heildarfjöldi svara. Í þessu dæmi tekur meðaltalið gildi á kvarðanum 1 til 5 en meðaltalið tekur gildi á því bili sem kvarðinn er hverju sinni.

Vikmörk (sjá +/- dálk í tíðnitöflu)

Til að geta áttað sig betur á niðurstöðum rannsókna er nauðsynlegt að skilja hvað vikmörk eru. Vikmörk eru reiknuð fyrir hverja hlutfallstölu og meðaltöl og ná jafn langt upp fyrir og niður fyrir töluna nema ef vikmörkin fara niður að 0% eða upp að 100%. Oftast er miðað við 95% vissu. Segja má með 95% vissu að niðurstaða sem fengin er úr rannsókn liggir innan þessara vikmarka ef allir í þýðinu eru spurðir. Í dæminu hér til hliðar má segja með 95% vissu að hefðu allir í þýði verið spurðir, hefðu á bilinu 24,5% til 30,7% (27,6% +/- 3,1%) verið mjög hlynnt málefningu. Einnig má nota vikmörk til að skoða hvort marktækur munur sé á fjölda þeirra sem velja ólíka svarkosti. Ef vikmörkin skarast ekki er marktækur munur á fjölda num. T.d. væri hægt að segja með 95% vissu að marktækt fleiri einstaklingar séu frekar hlynntir málefningu en mjög hlynntir því.

	Fjöldi	Meðaltal (1-5)					Þróun
Heild	786	28%	45%	17%	8%	3,9	0,1 *
Kyn							
Karlar	396	29%	44%	17%	7%	3,9	0,3 *
Konur	390	26%	47%	17%	8%	3,9	-0,1
Aldur*							
18-24 ára	166	22%	45%	16%	13%	3,7	0,1
25-34 ára	159	23%	43%	16%	14%	3,7	0
35-44 ára	164	25%	42%	24%	7%	3,8	-0,1
45-54 ára	136	30%	48%	15%	5%	4,0	0,1
55 ára eða eldri	161	32%	48%	12%	4%	4,0	0

* Marktækur munur á meðaltölum

■ Mjög hlynnt(ur) ■ Frekar hlynnt(ur) ■ Hvorki né ■ Frekar andvíg(ur) ■ Mjög andvíg(ur)

Greiningar og marktækt

Oft er gerð greining á hverri spurningu eftir lýðfræðibreytum, s.s. kyni, aldri og búsetu, sem og eftir öðrum spurningum í sömu könnun. Hér fyrir neðan má sjá greiningu eftir kyni og aldri þátttakenda. Þar sést t.d. að 29% karla eru mjög hlynntir málefningu á móti 26% kvenna. Í greiningum er jafnframt sýnt meðaltal mismunandi hópa og tekið fram hvort sá munur á meðaltölum sem kom fram á hópum í könnuninni er tölfræðilega marktækur. Þegar munurinn er marktækur er titillinn stjórnumerktur, eins og í tilfelli aldurs spurningarinnar í greiningunni hér fyrir neðan. Að auki eru súlur sem sýna meðaltöl lítaðar dökkgráar til áherslu.

Algengur misskilningur er að ef tölfræðiprófið er ekki marktækt þá sé ekkert að marka þá niðurstöðu. Það er hins vegar rangt, því merking tölfræðilegrar marktæktar felst í því hvort hægt sé að alhæfa mun sem kemur fram í könnun yfir á þýði. Í dæminu hér fyrir neðan má sjá að eftir því sem fólk eldist er það hlynntara málefningu og staðhæfa má með 95% vissu að þessi munur eftir aldurshópum á sér einnig stað í þýðinu (t.d. meðal þjóðarinnar).

Langst til hægri á myndinni hér fyrir ofan er sýndar breytingar á meðaltölum frá síðustu mælingu. Í þessu dæmi má sjá að meðaltal karla hefur lækkað um 0,3 stig frá síðustu mælingu (er nú 3,9 og var síðast 3,6). Stjórnumerkingin við súluna vísar til þess að munur milli mælinga er tölfræðilega marktækur. Því má segja að karlmenn séu nú að jafnaði hlynntari málefningu en þeir voru í síðustu mælingu.